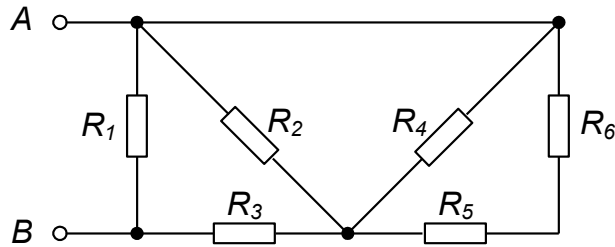

zadatak 1

Odrediti ekvivalentni otpor između tačaka A i B za kolo prikazano na slici 1, ako su otpornosti $R_1=R_4=60\ \Omega$, $R_2=R_5=40\ \Omega$, $R_3=10\ \Omega$ i $R_6=80\ \Omega$.

slika 1

Rješenje

Ekvivalentna otpornost za slučaj n redno vezanih otpornika se izračunava na sljedeći način:

$$R_e = \sum_{i=1}^n R_i, \quad (1)$$

Ekvivalentna otpornost za slučaj n paralelno vezanih otpornika se izračunava na sljedeći način:

$$\frac{1}{R_e} = \sum_{i=1}^n \frac{1}{R_i}, \quad (2)$$

U kolu prikazanom na slici 1, otpornici R_5 i R_6 su vezani redno. Slijedi da je njihova ekvivalentna otpornost:

$$R_{e1} = R_5 + R_6 = 120\ \Omega$$

Otpornik R_4 je paralelno vezan sa R_{e1} , slijedi:

$$R_{e2} = \frac{R_4 R_{e1}}{R_4 + R_{e1}} = 40\ \Omega$$

Otpornik R_2 je paralelno vezan sa R_{e2} , slijedi:

$$R_{e3} = \frac{R_2 R_{e2}}{R_2 + R_{e2}} = 20\ \Omega$$

Otpornik R_3 je redno vezan sa R_{e3} , slijedi:

$$R_{e4} = R_3 + R_{e3} = 30\ \Omega$$

Otpornik R_1 je paralelno vezan sa R_{e4} , slijedi:

$$R_e = \frac{R_1 R_{e4}}{R_1 + R_{e4}} = 20\ \Omega$$

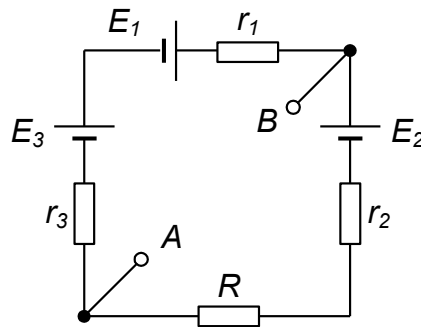
zadatak 2

Za kolo prikazano na slici 2 odrediti struju koja protiče kroz otpornik otpornosti R , napon U_{AB} između tačaka A i B, kao i snagu Džulovih gubitaka koja se troši u otporniku otpornosti R . Poznato

VJEŽBA 2

ELEKTROTEHNIKA SA ELEKTRONIKOM

je: $E_1=10\text{ V}$, $E_2=20\text{ V}$, $E_3=30\text{ V}$, unutrašnja otpornost generatora $r_1=1\ \Omega$, $r_2=2\ \Omega$, $r_3=3\ \Omega$ i otpornost $R=4\ \Omega$.

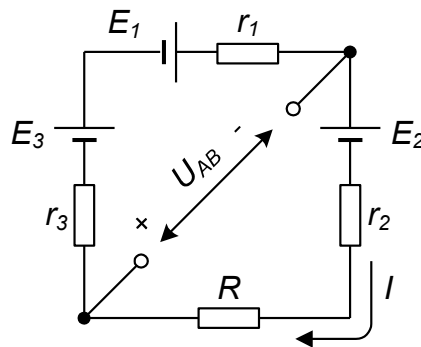

slika 2

Rješenje

Veza između napona U na krajevima otpornika, struje I koja protiče kroz otpornik i otpornosti otpornika R definisana je Omovim zakonom:

$$U = RI \quad (3)$$

slika 3

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 3 i relacije (3), slijedi:

$$I = \frac{E_1 - E_2 + E_3}{r_1 + r_2 + r_3 + R} = \frac{10\text{ V} - 20\text{ V} + 30\text{ V}}{1\ \Omega + 2\ \Omega + 3\ \Omega + 4\ \Omega} = 2\text{ A}$$

$$U_{AB} = -E_2 - (r_2 + R)I = -20\text{ V} - 6\ \Omega \cdot 2\text{ A} = -32\text{ V}$$

Snaga Džulovih gubitaka koja se troši u otporniku otpornosti R kroz koji protiče struja I može se izraziti na sljedeći način:

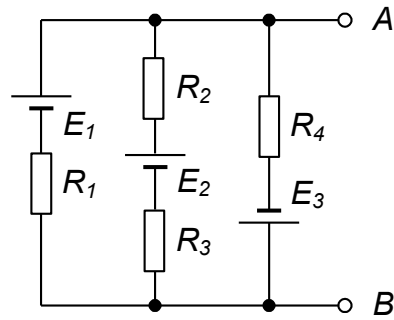
$$P = RI^2 \quad (4)$$

Na osnovu relacije (4), snaga Džulovih gubitaka koja se troši u otporniku otpornosti R iznosi:

$$P = RI^2 = 4\ \Omega \cdot (2\text{ A})^2 = 16\text{ W}$$

zadatak 3

Za kolo prikazano na slici 4 odrediti napon U_{AB} između tačaka A i B. Poznato je: $E_1=60\text{ V}$, $E_2=100\text{ V}$, $E_3=90\text{ V}$, $R_1=60\ \Omega$, $R_2=35\ \Omega$, $R_3=15\ \Omega$ i $R_4=30\ \Omega$.

slika 4

Rješenje

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 5, slijedi:

$$I_1 + I_2 + I_3 = 0$$

$$E_1 + R_1 I_1 - R_2 I_2 - E_2 - R_3 I_2 = 0$$

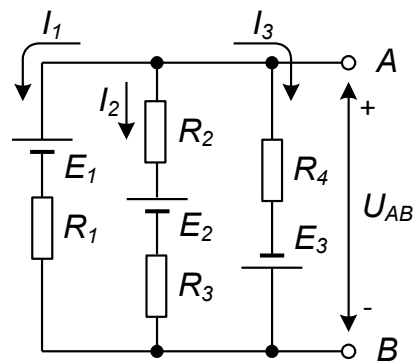
$$E_1 + R_1 I_1 - R_4 I_3 + E_3 = 0$$

Na osnovu prethodnog sistema jednačina dobija se da struje I_1 , I_2 , i I_3 imaju sljedeće vrijednosti:

$$I_1 = -1 \text{ A}$$

$$I_2 = -2 \text{ A}$$

$$I_3 = 3 \text{ A}$$

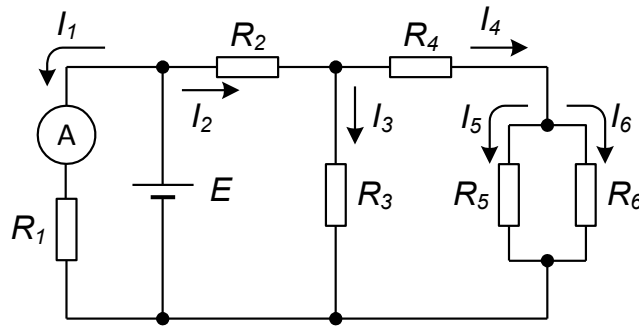
slika 5

Napon U_{AB} između tačaka A i B iznosi:

$$U_{AB} = R_4 I_3 - E_3 = 0 \text{ V}$$

zadatak 4

Za kolo prikazano na slici 6 odrediti struje u svim granama kola kao i vrijednost napona koji daje jednosmjerni izvor E . Ampermetar pokazuje vrijednost struje $I_1=0.1 \text{ A}$, dok su otpornosti $R_1=80 \ \Omega$, $R_2=20 \ \Omega$, $R_3=40 \ \Omega$, $R_4=20 \ \Omega$, $R_5=30 \ \Omega$ i $R_6=60 \ \Omega$.

slika 6

Rješenje

U kolu prikazanom na slici 6, otpornici R_5 i R_6 su vezani paralelno. Slijedi da je njihova ekvivalentna otpornost:

$$R_{e1} = \frac{R_5 R_6}{R_5 + R_6} = 20 \, \Omega$$

Otpornik R_4 je redno vezan sa R_{e1} , slijedi:

$$R_{e2} = R_4 + R_{e1} = 40 \, \Omega$$

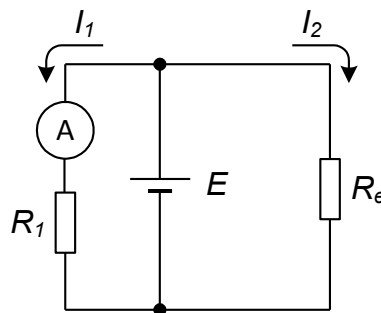
Otpornik R_3 je paralelno vezan sa R_{e2} , slijedi:

$$R_{e3} = \frac{R_3 R_{e2}}{R_3 + R_{e2}} = 20 \, \Omega$$

Otpornik R_2 je redno vezan sa R_{e3} , slijedi:

$$R_e = R_2 + R_{e3} = 40 \, \Omega$$

Uprošćena električna šema prikazana je na slici 7.

slika 7

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 7, slijedi:

$$E = R_1 I_1 = 8 \, \text{V}$$

$$I_2 = \frac{E}{R_e} = 0.2 \, \text{A}$$

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 6, slijedi:

$$I_2 = I_3 + I_4$$

Struja I_3 protiče kroz otpornik otpornosti R_3 , dok struja I_4 protiče otpornik ekvivalentne otpornosti R_{e2} , pri čemu su ove dvije otpornosti međusobno jednake. Slijedi da su struje I_3 i I_4 takođe međusobno jednake, odnosno:

$$I_3 = I_4 = \frac{I_2}{2} = 0.1 \text{ A}$$

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 6, slijedi:

$$I_4 = I_5 + I_6$$

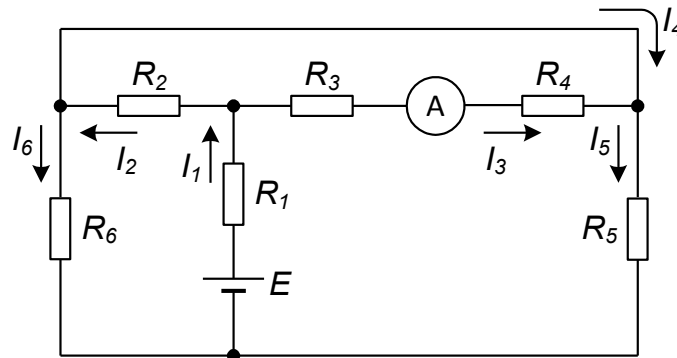
$$R_5 I_5 = R_6 I_6 \Rightarrow \frac{I_5}{I_6} = \frac{R_6}{R_5} = 2$$

$$I_6 = \frac{I_4}{3} \approx 0.033 \text{ A}$$

$$I_5 = 2I_6 \approx 0.066 \text{ A}$$

zadatak 5

Za kolo prikazano na slici 8 odrediti struje u svim granama kola kao i vrijednost napona koji daje jednosmjerni izvor E . Ampermetar pokazuje vrijednost struje $I_3 = 1 \text{ A}$, dok su otpornosti $R_1 = 10 \Omega$, $R_2 = 20 \Omega$, $R_3 = 40 \Omega$, $R_4 = 20 \Omega$, $R_5 = 30 \Omega$ i $R_6 = 20 \Omega$.

slika 8

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 8, slijedi:

$$(R_3 + R_4)I_3 = R_2 I_2 \Rightarrow I_2 = \frac{R_3 + R_4}{R_2} I_3 = 3 \text{ A}$$

$$I_1 = I_2 + I_3 = 4 \text{ A}$$

$$I_1 = I_5 + I_6$$

$$R_5 I_5 = R_6 I_6 \Rightarrow I_6 = \frac{R_5}{R_6} I_5$$

$$I_5 = \frac{I_1}{2.5} = 1.6 \text{ A}$$

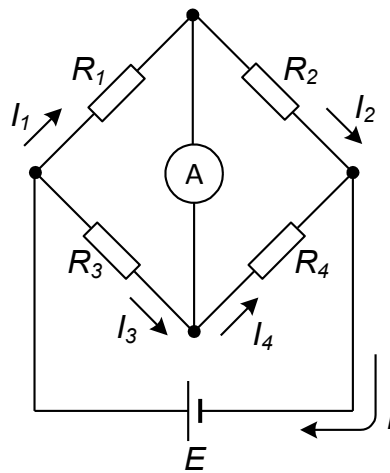
$$I_6 = 1.5 I_5 = 2.4 \text{ A}$$

$$I_4 = I_2 - I_6 = 0.6 \text{ A}$$

$$E = R_1 I_1 + R_2 I_2 + R_6 I_6 = 148 \text{ V}$$

zadatak 6

Za kolo prikazano na slici 9 odrediti struje u svim granama kola kao i vrijednost otpornosti R_4 . Pokazivanje ampermetra je nula, dok su $R_1 = 10 \Omega$, $R_2 = 30 \Omega$, $R_3 = 20 \Omega$ i $E = 80 \text{ V}$.

slika 9

Na osnovu električne šeme prikazane na slici 9, slijedi:

$$I_2 = I_1$$

$$I_4 = I_3$$

$$\left. \begin{array}{l} R_1 I_1 = R_3 I_3 \\ R_2 I_1 = R_4 I_3 \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{R_1}{R_3} = \frac{R_2}{R_4}$$

$$R_4 = \frac{R_2 R_3}{R_1} = 60 \, \Omega$$

$$I_1 = \frac{E}{R_1 + R_2} = 1 \, \text{A}$$

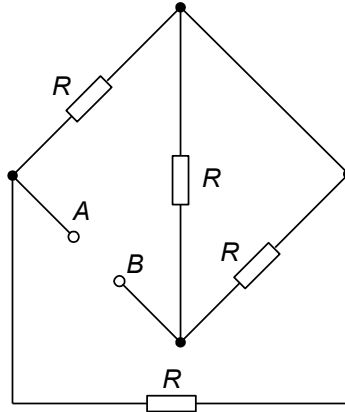
$$I_3 = \frac{E}{R_3 + R_4} = 2 \, \text{A}$$

$$I = I_1 + I_3 = 3 \, \text{A}$$

ZADACI ZA SAMOSTALAN RAD

zadatak 1

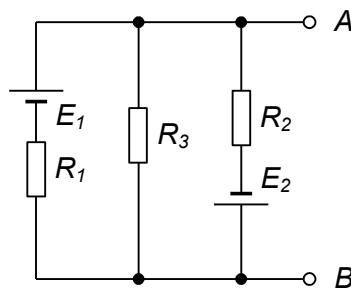
Odrediti ekvivalentni otpor između tačaka A i B za kolo prikazano na slici 1, ako je otpornost $R=100 \Omega$.

slika 1

zadatak 2

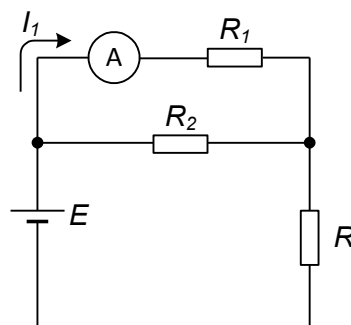
Za kolo prikazano na slici 2 odrediti sve struje u kolu, kao i napon U_{AB} između tačaka A i B. Poznato je: $E_1=100 \text{ V}$, $E_2=120 \text{ V}$, $R_1=200 \Omega$, $R_2=60 \Omega$ i $R_3=300 \Omega$.

slika 2

zadatak 3

Za kolo prikazano na slici 3 odrediti sve struje u kolu, kao i vrijednost napona koji daje jednosmjerni izvor E . Ampermetar pokazuje vrijednost struje $I_1=2 \text{ A}$, dok su otpornosti $R_1=12 \Omega$, $R_2=6 \Omega$ i $R=2 \Omega$.

slika 3